



Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.37. Videns Pharisæus &c. Hic si esset Propheta. Ouem hanc de manu Domini iudicium non euellet Pharisæi: qui contra legem & rationem perperam de Christo iudicat, qui docet Confessarios.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

co statatur? Quò non in honore habeatur D. Petri vincula, & illa quibus D. Pauli membra constrinxerant; lapides, quibus D. Stephanum præfocarunt, sagittæ, quibus D. Sebastianus transfossus occubuit; craticula cui D. Laurentius superpositus affatur? An clarior dari potest gloria triumphus? Hæc spolia diuidit, quibus supra modum suam exornat Ecclesiam. Hanc Ecclesiam pars quadam sanctissimæ Crucis illustrat: aliam spina cohonestat, aliam clauus, aliam quoduis instrumentum quo Martyres iniuri occubuerunt.

Argentum repetamus. Quænam sunt illa arma, quibus diabolus Deum impugnat fortiora, quàm nos ipsi, sensus nostri, nostræque potentia? Considera Domini potentiam, etenim in arenam prosterneus diabolus, his cum armis exiit & spoliat, atque ex illis ornatum componit Ecclesie suæ venustissimum, eamque reddi pulchriorem, quàm si quous serico & polymito cultus ornaretur. Illud in hæc perpende mulier: illa namque omnia, quibus Deo bellum suscitavit diabolus atrocius, ipse comprehendit, & in Ecclesie suæ decorem conuertit fulgidissimum, quo de satana triumphum agit illusterrimum. Quid modo formosius, quid elegantius, quid Ecclesie pretiosius, quàm hi capilli, oculi, manus & vnguena Magdalene? Vtique nunc perfecta patet liquido victoria, quam de suis Christum retulit victor inimicis: atque in hoc constabit & illos in te esse superatos, si quæcumque diabolus arma in te contra Deum aduersarius proferebat, illa diabolus impugnet, diuino facta famuleui. Tu videris vtrum hæc fiant in te, quando peccata in confessione eluisti: si lingua, quæ petulantius Deum prius offendebat, verba sit in orationis, eiusque laudis instrumentum: si oculi, qui suis caelo beatorum lasciujs inferebant, vnius modo lacrymis inferos exterreant: vtrum manus liberè diuigantes, modo custodix suæ diligenter inuigilent: vtrum opes, quibus viam tuas aperiebant leuitatibus, modo viam sternant stantibus elemosini aperitissimam quò diuina tibi pateat porta misericordix. Hoc in Magdalena contemplanur: de ea testante Euthymio. *Quæ primùm fuerunt instrumenta peccati, ea nunc sunt instrumenta virtutis.*

EVTHYM.
In c. 7.
Luc.

§. 37. Videns Phariseus &c. Hic si esset Propheta. *Omni hæc de manu Domini iudicium non euellet Pharisei: qui contra legem & rationem perperam de Christo iudicat, qui docet Confessarios.*

Spectauimus in hac muliere duo prima Dei iudicium indicia: nimirum hæc, quòd audiat vocem eius, & se retro statuat, velut retro fastorem suum illum secutura. Progreditur vterius Euangelista, atque in illa tertium nobis proponit signum: de illis etenim quæ tales sunt, ait Dominus: *Nemo rapit eam de manu mea.* Hoc in præfenti femina spectemus. Scipsam manibus tradidit Saluatoris, se totam & per omnia illius diuina committens dispositioni, tuamque illi resignans voluntatem: hoc nomque eius postrata pedibus protestatur, non minus humilitate, constantique firma resignatione, quàm postmodum vas electionis D. Paulus, quando stroltratus in terram exclamauit: *Domine, quid me vis facere? Ræsto sum, Domine, tuis me consigno manibus, ad quæ de me dispone pro beneplacito tuo, diuinæque voluntate: hæc est illa Sanctorum conditio, quàm heri protulimus. Porro ea de causa, quàm primùm se manibus illis consignat, excitatur in illam & commouetur nouo furore tota satana potentia, eam crepturâ.*

Memineris illius sanctissimæ mulieris, quàm vidit D. Ioannes, quæ se in cælum recepit, sole circumamicta capite sideribus ornato, lunam pedibus sustulit: eius, lacrymosis moesta suspirijs, quia partui iam vicina: quàm primùm enim ibidem sedem fixit, commouet & erigit internalis ille draco septem capita sua potentissima, eaque coronata & multigata, quatenus eam sic oppugnet, vt partus illius felici omnia in lucem non edatur. O sanctissima Magdalena: iam enim te video in hoc cælo pedum Domini, diuini solis illis luce circumdatam, tuam animam illustrante, tot fulgissimis ornatam stellis, quot aduitor virtutes hoc in opere emicantes; quæ lunam mundi iudicium pede protecis animosa. Gementem te audio, dolentem & suspirantem: nec oblitus: partui namque vicina languescis. O quàm expressum hic habeo symbolum peccatoris verè penitentis: mulierem partui appropinquantem? quibus angustijs: quo non dolore coarctaris tempore sciendæ confessionis, quomq; tibi Deo oculos apertente ista peccata tua clariùs agnoscis? An hic te statui-

I.
Allegoria
de muliere in
cælo.

Ratuisti? Perpende quàm cito diabolus in eam se moueat illam turbaturus, cuiusque partum conaturus interimeret: capta sua, Pharisæos inquam, incitat. Orditur de turba primarius domus paternitatis illi aduenienti detraheere calumniator, & de Christo illam recipiente; quem ceteri sublequuntur. Christo licem intentans; qui a de remissione agit delictorum. Pharisæum à diabolo motum considera: qui in intimo cordis sui meditullio grauem Christo & Magdalene processum intentat.

Tob 24. 17. Quantum sapi se nobis hic aperit sub eo de reprobo vaticinium: *Si subito apparuerit aurora, arbitrantur umbram mortis.* Improbum lux offendit, & oriente aurora turbatur, quasi mortis umbram illam abominatur, eo modo quo vespertilio splendore lucis obcaecatur: eius etenim splendor eum in summas compellit angustias.

L. 16. Mor. c. 29. Hoc autem accidit: interprete Doctore Morali quando peccator ad meliora conuertitur: etenim de tenebris prodit peccatorum, velut aurora oriens fulgentissima, velut qui de noctis caligine ferentior etucescit. O Magdalena, quæ se progreditur? velut aurora rutilis pulchra nubibus lacrymarum, gemituum, suspiriorum, sic ut illam admirantibus nobis liceat exclamare, annuente Divo Gregorio: *Quæ est ista quæ progreditur, quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata?*

Cant. 5. 9. Quæ est ista, non iam peccatrix, sed Sancta? Quæ est ista, sic conuersa, sic mutata, ut iam eam inuicem mundus agnoscat, diuino conspectui gratissima ut sol formosissima, ut luna venustissima, demonum oculis terribilissima, ut castrorum acies ordine digesta prudentissimo? Porro Pharisæo mortis umbra reputatur, etenim ut vespertilio obtenebratur, ei sique lucis radijs excæcatur. Calumnijs ac dictijs, ipsam Christumque grauat, & intra se de utroque modis loquitur indignissimis. *Hic si esset Propheta, sciret utique quæ & qualis est mulier, quæ tangit eum: quia peccatrix est; nec se ab illa tangi pareteret; quæ criminum omnium sententia est terribilissima.*

Certum etiam erat, quod egrediente illa de Ægypto Pharaos eorumque exiteus eam alectaretur, & in veterem cogetet repere seruitutem. Expendit D. Hieronymus, ex quo mutatus est Rupertus illud Exodi, quod populus Israel egressus de Ægypto de Ramese in Soth, profectus sit in Eram deinde in Phihahiroth, ubi Dominus Moysi præcepit, ut castra metarentur. *Castra metentur & regione Phihahiroth,*

Ad sabiol. IV. Magdalena Pharisæus ut

quæ est inter Magdalum, & mare, contra Beelse-Pharcon, Beelzaphon (ait D. Hieronymus) in linguam persequi nostram vertitur Dominus Aquilonis. Aquilo pars tur. est frigidissima. Qui dicitur Dominus Aquilonis Exo. 14. 2. (sic Rupertus) quia ansa superbia elatus dicit: Sedebit in monte selsamenti, in lateribus Aquilonis. Etenim extra dubium est, quod homine de Ægypto peccati discedente, confestim aduersarium sibi sentiet Dominum illum Aquilonis, diabolum interpretor, & persecutorem acerbissimum, donec ab incepto deserueat pedemque referat itinere: & saltem quantum in se est ab incepta non desistet oppositione.

Frequens mihi est in ore, Pharisæum hunc esse comædia morionem: & spectare licet in comædia graue quoddam Regum facinus exhiberi: adsunt Rex & Regina, grana de filijs agentes inter se negotia, his ut rebus maximi momenti studiosius occupantur: quia verò morioni omnia videntur incongrua, quæ præter cibum potum & delicias agitantur, tædiolam hinc censet ille conferentiam, fremet obmurmurans dentibus, plures ineptias effusens quàm verba, quinnimò syllabas. Et hoc nunc agitur. Quænam inter Christum & Magdalenam, quærit D. Ephrem Syrus, agitantur, tanti momenti, tantique ponderis, cor animamque concernentia? *Cuncta cordis sui arcana enuntias omniaque ipsi absque sono, mulie. peccatricis.* Multo minoris negotij est quod exterius os perficit, quàm quod internus animam, & longè uobilis est id, quod non videtur, quàm quod oculis exponitur patetque mortalium. Quos confert in corde sermones? quos edit gemitus? quas internas proponebat rationes, ut alter David? *Tibi dixit cor meum: exquisiuit te facies mea: faciem tuam Domine requiram: Domine mi, tibi ut Deo loquitur cor & anima mea, hoc unicum in votis mihi est, ut vultum tuum ad me conuertas benigniorem, solis instar, dum enim hic suum ad terram deflectit, illum luce, calore, & optimis mille replet influentijs. Quid non rerum agebat ibi Christus in intimo Magdalene meditullio? quænam illi præponebat argumenta? quibus blanditijs eam excepibat & lenimentis?*

Viden fatuum hunc morionem? hanc aspiciat toruus mulierem, & cogitationum suarum fremit dentibus, nunc canino dente illum, nunc ipsam conuulsi excipiens: & verbis paucellimis plurimas effudit ineptias. *Hic (sic ille) se esset Propheta. Hic si: contempnibiliter & aspernatorie de Christo calumniator loquitur, eo modo quo locij obganite consueuerant. Quis est hic? Hunc nescis.*

V. Pharisæus ludioni comædia comparatur.

Ps. 26. 8.

103. 20.

Mat. 21. 10. 104. 9. 29.

Ccccc3



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ad Dan.
apud Li-
30. Gen.
27 f. 190.
co. 2. ad fi.

VI.
Propheta
nō sciunt
omnia.

nescimus unde sit. Hic si (Iudionem audi) esset
Propheta, sciret virgine, qua & qualis est mulier
hæc, cuiusque vita, sarrago scilicet. & cloaca vi-
torum. Ergone cogitas à Prophetis nihil ignora-
ri? Quærit D. Hieronymus. Magnus & excel-
lens Propheta fuit Isaac, cui Deus in visione ma-
nifestavit, id quod prius cum benediceret filio
suo Jacob nedum non intellexerat, sed insuper &
delusio fuisse perhibetur. Jacob nesciuit quod
Rachel idola secum detulisset, unde illam postea
mortis exposuerat. Samuel inter vates non infer-
ioris notæ, quem David Moyli statuit compa-
rem; cum illi Deus præciperet vt in Regem un-
geret vnū de filiis Isai, in primo aberravit, quem
nobilem ceteris præferbat sic vt illum Deus me-
lius intruere debuisset. & idem illi contigit in
reliquis septem Davidis patris illius natu senio-
ribus. Elifeus duplici spiritu donatus, quem ab
eximio suo magistro Elia successione receperat,
Propheta fuit eminentissimus, & nihilo minus il-
li multa Deus sub silentio celauit, vt patet in fa-
cto Sunamitidis. *Dominus celauit à me.* Reuoca
in memoriam Danielem & Zachariam, quàm an-
xiè interrogent ab Angelis mysteriorum exposi-
tionem, quæ visiones ostensa complerebantur
abscondita: nam quantumvis illustris quis sit Vi-
dens, non sequitur eum omnia scire, & cum la-
tere nihil absconditum: & non semper, & quo-
tiescumque quidam se illis offert, omnis vita no-
runt illius institutum. Præclatus colitur esse va-
tes Elifeus, & dum pedibus eius moesta præuo-
luitur vidua, dubius hæsit & animo suspensus:
quia quid rerum illi accidisset, ipse Videns igno-
rabat. Nathan celebratur Propheta perspicax, &
ipso Dauide præclarior: & eo tempore, quo Da-
uid templi fabricam animo concipiebat, nec hic,
nec ille diuinam circa hæc nouerat determina-
tionem; etenim suis Deus inspirat Prophetis, quo
modo, quando & quicquid illi bene placuerit:
sicut ex doctrina D. Hieronymi confirmat opti-
mæ Theologiæ Doctor primarius D. Thom.

2. 2. q. 173.
per totam.

VII.
Christus
vt sol for-
dibus nō
inquinat-
tur.

L. 6. de a-
dit. p. 134.

Deinde, sciret, inquit, quia peccatrix est, nec
ad sui contactum mulierem permitteret omni-um
suffragio spurcissimam. O caput lingue, excla-
mat D. Petr. Chrysol. & tu ignotus, solem à
sordibus non inquinari, ab immundis non ma-
culari, qui licet sterquilina perurat, ipsa illu-
minat, ille verò purissimus in se manens nullam
contrahit immunditiam. Hoc ita congruè cal-
lauerunt Gentiles, ex iudicio D. Cyrilli Alexan-
drini, vt ea de causa solem appellauerint Phœbum,
id est, purum, immaculatum, verbo inter Græ-

cos maxime vitato, nempe Phæbare, id est pur-
gare, mundare: credebant enim solem, quem vō
Deum adorabant, adeo purum esse, vt nedum
nullam pateretur maculam, aut ex rebus immun-
dis fuliginem contraheret; quibus suis infun-
debat radios, sed potius eorum virtute emissa
purgaret. Et hoc ita fiebat, vt teste præfato Au-
ctore, quotiescumque sese peccator radijs expo-
neret solaribus, sic vt eum illuminarent, purga-
tum eum esse mundumque opinarentur. An te la-
tet, inquit D. Petr. Chryfolog. non inquinari
non inquinari medicum, ex aegroti contactu.
Starcora coningunt, sed non coningunt solem:
medicum cum sanguine vulnera, pueri do nos polluti:
sulicem quamuis tangat vasa, non potest maculare
eum supplicat. Heu quàm malè iteratus in le-
ge tua sanctissima, quæ cum aeternam agnos-
cat ipsum Deum, ipsum promulgans; hoc vni-
cum curauit, vt quædam sancta decernens ge-
neralia, eundis hominibus obseruanda, non-
nullas adiungeret circumstantias particulares,
vel verba, per quæ Christus exciperetur, demon-
strans, quod licet homo sit eiuſdem cum alijs na-
turæ, non tamen sit isdem culpis subditus &
imperfectioribus. *Hic si esset Propheta.* O sto-
lidum caput, non enim hunc nouisti, de quo
murmuras, & quanta sit eius virtus motumque in-
tegritas.

D. Gregor. exponit de Christo illud Moyli
vaticinium. *Quis similis tui in fortibus Dominus,*
quis similis tui, magnificus in sanctitate? Flaccida
non est Christo sanctitas, nec aciculis affixa, sed
omnino fortis, in tantum vt nihil sit, quod illum
euincat, sitque ei similes Caietan. ex Hebræo le-
git. *Robustus in sanctitate.* Non est sanctus, vt
alij. *Nullus est sanctus, sicut Dominus: tam enim ho-*
minis, quàm dæ exerceo vobis, aliquam inquinan-
tionem incurrunt, &c. Saltem commoſionem in ani-
ms. Quocirca cum peccatoribus agere formidant.
Sponsa sponſo suo respondit: *Laui pedes meos,* *Cant. 5. 30.*
quomodo inquiuabo illos? D. Gregor. interpretatur:
ostendit hic sponsa sibi maxime cauere, à socie-
tate peccatorum, ne tabum aliquod ex peste sibi
contrahat. Confessarij timent, & ipse D. Greg.
timet. In actibus P.N. Dominici legitur die quod-
dam diabolum figuram assumptis peccatoribus,
ea motus intentione, vt virum Dei posset irretire:
quid igitur miramur electos supra modum pec-
catorum refugere consortium? Porro Christus
tanta ceteris eminet vitæ sanctitate, vt nullatenus
sit ijs subiectus, quibus reliqui quantalibet perfe-
ctione conspicui.

D. PETR.
CHRYS.
Ser. 93.

VIII.
Christus
Deus in
lege de-
peccatis
semper
excepit.
Exo. 11. 11.
In 1. Reg.
6. 2. apud
Lipom.
Exo. 15. 10.
119.

Sic

13. p. 9. 37. Sic notant communiter SS. Patres quorum doctrinam Angelicus Doctor complectitur, quod decreta sanciens purificationis mulierum ex partu immundarum, & obligationem seu debitum primogenitorum particularem, quandam in se uentit circumstantiam, qua à rigore & obligatione eorum Christus euasque purissima mater exciperentur: *Mulier si suscepto semine pepererit masculinum, immunda erit.* Hanc tu seruate legem & inuenies, quod acumine subtiliori dixit D. Cyrill. Alexand. quod in isto tam generali & communi sancito immunditiae & sterilitatis ex mortuorum contactu contrahendae, uerbis omnino singularibus Christum exceperit. In libro Leuitici statuitur quicumque quidquam morticinum tetigerit, immundus habeatur, necdum ipse homo, sed eiusdem uestis, linteam, lignum, vas, & quodcumque morticinum tetigerit, sit immundum: quod si cadaver in domum ceciderit, vel in campum, vel super herbas, &c. vel si passer uulnere accepto in arborem aduolarit, vel super sepes, ibique mortuus sit, quicquid tetigerit, immundum erit & pollutum. *Qui tetigerit morticinum eorum immundus erit, usque ad uesperam & super quod ceciderit quidquam de morticinis eorum pollutus.* Sed

IX. Probatur. Deut. 12. 3.

Leu. 11. 31.

X. Cur fontes à cadauere immunditia excipiantur.

D. Cyrill. l. 14. de ador. in spirit. p. 366.

notandum, monet Deus, ex hac lege me uelle fontes aquarum & cisternas excludere. Fontes uero & cisternae, & omnia aquarum congregatio munda sit. D. Cyrillus opinatur hoc ita à Deo decretum ob maximam aquarum necessitatem: si namque ex lapsu passeris mortui in fontem, cisternam uel fluuium aqua haec haberetur immunda, res esset intolerabilis. Eam rem molestissimam & prosus minime ferendam auerent, cum maxime propter ea laberentur adeo ut ex urbibus esset incedendum ac domibus recedendum, earum a quo contaminatu, cum earum usus necessarius, & quo hominum uia carere non potest, ademptus esset.

Sed alia nobis offertur ratio: fontes enim alias purgant immunditias, & aquis ad lotionem utimur. Si uero illae forent immundae ex cadaueris immunditia, quid superesset quò possent emundari? Immundus non est fons, quia quid immundum in illum incidit: non enim hoc illum inquinat, tunc potius ille hoc expurgat. Immunda erat Magdalena & per peccatum reddita morticinum, cuius mors omnem superat mortem. Porro tu ueim aduertas Pharisae, Christum esse fontem aquarum uiuentium, gratiarum uberiorum, imò infinitarum: ne hoc tibi perfluas, quod ad illum accedente peccatrice,

ipse polluat, magis quam ipsa sidera. Fons non polluitur, nec cisternae ex cadaueribus in eas inciditibus damnantur immundae. Per fontem Christum intelligimus, ut dictum est, originem, principium & primam gratiarum omnium quae Christus de ipso procedunt, scaturiginem. Cisternae eius fons est, & sunt ministri, in quibus deposita & seruata sunt eius miragula potestatis peccata remittendi, sanandi & multitudine mundandi peccatores: si namque illis accedentibus, illi polluerentur, quid medij uel remedij quò sterentes illae purgentur immunditiae? Patres Confessantij, ne peccatores quos dedignemur, ne fugiat, cum hoc Simone Pharisaeo, eiusque comitibus, quos, ut habeo ex D. Arguliano representat Iudas, dicentes: *Recede à me, uoli me tangere, quia mundus sum: ne contrahas rugas, ne dedigneris, ne peccatores asperneris: sciam ne timore percellas, ne in fugam compellas, at te uide quod te Deus cisternam esse statuerit, ad quam lauandi conueniant. Sequere consilium D. Pauli, ut tali ratione peccata consideres aliorum, Confessantij etiam oculos in te ipsum reflectas, & alta mentis respicias te quoque hominem esse infirmum, totos non & labilem, & nisi te Deus tenuisset, aut sua manu robotasset, in defectu lapsus esses multo praeuiores: & si usque modo in illos non incidisset, tuas poteris in multo labi peiores, si quaedam te premeat tentatio, uel alliciat occasio suamque tibi Deus manum subrahatur auxiliarem: Vos qui spirituales estis, huiusmodi instruite in spiritu lenitate, considerans respicere, ne & tu sententia.*

104. *Ne despicias hominem auerentem se à peccato, neque improperes ei: quoniam omnes in corruptione sumus. Hae omnia trutinanda sunt uerba. Primo dicit: Ne despicias illum qui terga uertit peccato. Quando quis peccat, terga uertit Deo, & se conuertit ad peccatum. Illum ut abiectum habe & vilem, ut hominem inopem iudicij sensu prauatum, ita abominabilem, ut ea sunt quibus afficitur. *Facti sunt abominabiles, sicut ea quae dilexerunt: quam uili facta es nimis, iterans uias tuas.* Sic Deus auiram peccatricem. Digi a contemptu foret mulier illa, quantumlibet progenie lata nobili, quae nupta Regi, illum repudiaret, & sperto marito thoro, Maurum sequeretur, nuberetque adultera iugertimo; & illa similiter, quae tam uili forderet animo, ut reiectis opibus, gazis, regisque omnibus in foetidissimum se uolutabrum inticeret maculandam. *Qui nubi bati in crocei, amplexati sunt stercorea. Toren. 4. 5.**

Hunc

XI. Retra.

XII. reueiaur.

Gal. 6. 2.

104. *Ed*

Ose 9. 10. Hier. 2. 36.

Toren. 4. 5.

Ps. 14. 4. Hunc dedignate, vilique facito, ille licet sit, quemcumque esse volueris: etenim hanc de viro sapientem, sanctoque fert David censuram. *Ad nihilum deductus est in conspectu eius malignus.*

Psal. 118. *et s.* Nec hoc ad eod multum, si tu illum despexeris, flocci que feceris, cum & ipse Deus tales aspicietur. *Speruisti omnes descendentes de iudicij tuis: quia inuisa cogitatio eorum.* Verum tamen qui peccato valedicit, Deoque manum porrigit, legis illius spondet obseruantiam, illum ne spernas: rem etenim agit omni dignam estimatione: quod si illum non negligas, nec habeas fastidio, qui demersus in fluum, de profundo conatur exire, tuamque simplex manum exerceat, suam ipse extendens, ut tuam expurgens eius promoveas egressum: ne illum fastidiosus repellas ad te confugientem, qui iam adhibet ut de peccatis emergat, oraque sis illi presidio.

Secundo dicit, ut recorderis omnes nos hanc naturam sortis esse corruptam, & si cadat hic hodie tu heri cecideris, & cadere nunc possis: & cum omnes defectibus subdamur & imperfectionibus, tuas intuitus, non tibi nauseam pariant aliena. *Omnes in corruptione sumus.* Ne prætereamus dignum sancto Spi im discipulum. Secundo monet peccatores, ut per penitentiam stentus se ad Deum ex corde conuertant, illis certo certius promittens, quod quantumcumque graues fuerint, si toto corde conuersi fuerint, illos peramanter excipiet, nedum illos habens fastidio, sed infinitis insuper cumulaturus beneficijs. *Quam magna misericordia Domini, & propitiatio illius conuertentibus ad se.* Rem exponit S. pagina per admirationem, quando verba deficiunt, quibus illa pro rei dignitate & amplitudine declaretur. Sic David Dei celsitudinem exponit. *Quis Deus magnus, sicut Deus noster?* Similiter gloria declarat amplitudinem. *Quam magna multitudo dulcedinis tua Domine, quam præparasti diligentibus te!* Quanta Dei benignitas, quanta clementia, quam amica affabilitas, quam conuertentes ad se propitijs excipit, quantum blanditijs fouet penitentes! Non illos cum fastu dedignante recipit, non asperè, non viliter excipit, sed sinu dilato, & apertis brachijs, ut in prodigo conspiciamus. Et inde talis gratia, tanta benignitas: Vtique nos nouit intus, nostræ naturæ non eum latent infirmitates, nostra illi nota est miseria, supina ignorantia, malitia maxima & astutia, quæ nos verspellis ille satanas studet incautos illaqueare: *Non enim omnia possunt esse in hominibus: quoniam non est immortalis filius*

XIII.
Similitudo.

XIV.
Suadet peccatorum Dei misericordiam.

Ecl. 17. 28

hominis & in vanitate malitia plauerunt. Viribus pellent homines languescuntibus, & nedum omnia non possunt, aut per se in omnibus prævalere: sed etiam ipsi sepe numero vires deficiunt, mortales sunt mille calamitatibus obnoxij atque vitales, ipso labaro nauique mutabiliores: quam vel vnicuius venti flatus valet ad ima demergere perituram. Hoc est, *Non est immortalis, id est, immutabilis: nihil facilius hæc & illæ, & in quamlibet partem locumque traiecitur: & secum trahunt inimicum carnis si perpetuum eum non placet, nisi quod despicit rationi, & hoc illum mulcet, ducit, satisfacit, placetque illi amplius, quod est pessimum: In vanitate malitia plauerunt.*

Quia vero liceret obijcere: quomodo ergo Deus hoc perfecte potest in tam abiecto vilique vermiculo? Addit: quid hoc te rapit hæc in homine fieri: quandoquidem hoc idem quotidie nobis ad oculum contingit in creatura, quæ mundus non habet eminentiorem. *Quis lucidius sole, Ecl. 17. 28. & ipse deficiet?* Quid ipso sole venustius, & qui sedem habet maxime securam, cum sedem in altissimo habeat celorum fastigio? nihilominus. Eclipsim interdum patitur, & luna se illi ostris oculis obijcit mediam, lucemque eius obtenebrat: deinde nubecula à vento conchata caliginem illi offundit, & eum obnubilat. Si hæc in sole peragantur, qui corporalis extremum obtinet perfectionis, ex lucis suæ dignitate, & locum pessidet securissimum utique in celorum altissimis: quid tantopere moueris hæc in homine contingere: qui in altero miseriæ atque inconstantia degit extremo: nec est creatura miseris & grauioribus magis exposita calamitatibus? *Quid nequius, quam quod cogitauit caro & sanguis?* Et hoc arguetur, q. d. ut inde trahas argumenta, ad humanæ infirmitatis cognitionem, & ne peccatorem spernas conuertum, qui propitijs conficius miseræ, simplex postulat à te subsidium. *Et hoc arguitur.* Fac conclusionem. Si Deus summa puritas, in quem nullus potest defectus cadere veligium, quem nulla potest defectus culpa seu peccatum inquinare: tanto misereatur affectu peccatori illumque paratur & sustineat suis: adhuc criminibus implicatum, tam benigne suscipiat, quando peccati penitens ad eum toto corde conuertitur, quid tibi faciendum incumbit, qui tantum abes ab illa diuina perfectione, quantum vicinus ut in eadem labaris mentis infirmitates, in quas hic incidit, imò & grauiores?

XV.

Si Deus eo solo quod nostra sit illi perspecta infirmitas, ita peccatori compatiatur, eumque longanimitas expectet sceleribus involutum, sustinet, fovet & vltis suscipit dilataus ad se conuertentem: tu, qui huius habes expectantiam, tibi quid credis faciendum? O fatuos Phariseos: etenim hæc erat illis culpa familiaris, qua fatuosi peccatores dedignabantur, & ab accessu procul arcebant illos indice demonstrantes: vt diximus in casu adulteræ: *Hæc mulier modo de-*

Vide Hom. Prehensa est in adulteris: & nunc hic ait: quæ & 26. n. 52. quæ est mulier hæc, quæ tangit eum quia peccatrix est.

§. 38. Quia peccatrix est. Ignorat Pharisæus virtutem penitentia: cum peccatricem iudicet eam quæ per ipsam mutata est sicut desertum Iacob.

105.

Aliam insuper insipientiam denotant verba Pharisæi, in eo quod ait: Christo non conuenire, vt se ab hac muliere tangi patiat, quia, inquit, peccatrix est. O Simon, quam ignorans es, & quam parum nosti, quænam sit veræ virtus penitentia, & diuinæ gratia efficaciam, & quantum vno instanti teræ percurratur. etenim in momento trahit Dominus nauiculam de profundo inferni: eamque ad cæli portum vsque sustollit: & quæ praua erat seclerum detestanda colluies, depositam sit diuinæ gratia pretiosissimum: & peccatricem, qua nulla execrabilior, sanctam procreet, qua nulla feruentior. Narratur de Theodoro monacho quod cum in via perfectionis multum profecisset vitamque suam pluribus annis studio sanctitatis impendisset, iam senio confectus & annis grauis in non leuem ceciderit culpam: quem diabolus eius incensor flagitii, contestim ad desperationis laqueum acriter incitauit, illi persuadens, nullum sibi de Dei misericordia spem superesse remissionis, quia Deo ingratus adeo exisset, & tantis receptis ab eo beneficiis, tanto illum scelere reus offendisset.

Habetur. Tom. 5. illi apprimo cognitus, misit hæcque illi tractatum indignum, quem inscripsit. De reparatione lapsi, in quo diuina quadam sapientia & spi-

D. Chryl. rieu proponit illi, quod licet in graue lapsus Dei præfuisse crimen, Deumque non leuiter offendet: multo longe crimen committeret enormia peccata si de diuina discederet misericordia. Ad Hieron. Bap. de Lanua Tom. 111.

propositum virtutem expenit illi penitentia, terces mi & diuinæ gratia declarat efficaciam, quæ tanta creditur, vt in instanti peccator, & Deo diuini execrabilis, sanctus fiat diuinoque conspectui mirum in modum amabilis; ad hoc autem doctissimum adducit argumentum. Omnibus in confesso est, dæmonem non esse Deo potentiorum, nec huius nequitiam, illius gratia & mirifico dia; iam enim acceptum est illud Spiritus S. axioma; *Sapientiam non vincit malitia. Nominus autem potentiam, & nequitiam diaboli, quæ tanta est, vt in momento ex iusto faciat peccatorem, & in instanti ex supremo celorum vertice in abyssum precipitet inferni; domesticum notum est, quid in ipso Satana propria operata sit malitia, qui de lucente mutatus est in Luciferum; ex supremo omnium Angelo, imo creaturarum omnium euasit in diabolus totius barathri sceleratissimus; qui Dei amicus erat integerrimus, inimicus factus est infensibilis, improbitate pessimus, qui fuerat primus sanctitate; & hoc pluribus actura non est annis diebus, aut horis sed vnicò instanti, vnicò momento; hoc enim Christus similitudine fulguris declarauit. Videbam satanam sicut fulgur de celo cadentem. Quid fulguri proprium est? Vt non sit, nec comprehendendi quid possit, quod tantam vnicò momento percurrat teræ regionem. Sicut fulgur, quod exiit ab Oriente & paret vsque in Occidentem. Sic Luciferus contigit eiusque aëtelis, qui cum tanti essent, adeoque sancti, atque in cæli altissimo culmine, gratia, densique pleni, Deo per amorem quam proximi, & Deus plis per gratiam, vnicò instanti, de tota hac lapsi sunt altitudine ad infimam vsque profunditatem, & qui prius Angeli erant de ore venustissimi, facti sunt sicut dæmones favore horridissimi.*

Sap. 7. 30.

Luc. 10. 18.

Quid ita mirandum? quid ita percellit timore sanctiores? potissimum cum sciant multos, qui Deo erant gratissimi, in puncto factos fuisse peccatores, Deique inimicos ingratos. Hoc in malo efficere potest diaboli malitia. An ergo plura non poterit gratia in bono Deique brachium omnipotens? Hoc potest, & hoc agit; etenim crebro peccatorem abyssu culparum immersum vnicò instanti illis educit, atque ad sublimem euehit sanctitatis altitudinem; vt quem grauissimum prius exhorrueras peccatorem, iam piissimum diligas, & qui quondam totius inferni fuerat habitaculum, nunc sit gloriæ Dei templum, &

II. Efficacior est Dei bonitas quam dæmonis malitia.

D d d d d Ss. Tri.